

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sivistystoimialan toiminnot ovat pitkälti lakisäätteisiä, joten lainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toiminnan ja sen valvonnan järjestämisessä. Erilaiset kaupungin päättämät säännöt ohjaavat hallinnon toimintoja ja niissä noudatettavia menettelytapoja. Hallintosäännössä määritellään toimielinten mm. sivistyslautakunnan vastuut, päättävalta sekä asioiden käsittelystä toimielimissä. Lisäksi hallintosäännössä määritellään vastuut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Sivistystoimialan toimintasäännössä on määritelty viranhaltijoiden päätöksenteon toimivalta. Toimintasääntöä päivitetään tarpeen mukaan. Vastuu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta ja niistä tiedottamisesta henkilökunnalle on toimialan yksiköiden ja perusyksiköiden johtavilla viranhaltijoilla ja esimiehillä. Asioista tiedottamisella on myös tärkeä osuus toiminnan ohjauksessa ja sisäisen valvonnan toteutumisessa. Taloushallintoa ohjaavat omat ohjeistuksensa, joita noudatetaan (mm. hankintaohjeet sekä talousarvioon ja sen täytäntöönpanoon sekä talouden ja toiminnan raportointiin liittyvät ohjeet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kuukausittain lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Laajemmat toiminnan ja talouden raportoinnit toteutetaan neljännesvuosittain. Kirjaus- ja kokousaikatauluista johtuen lautakuntatason raportointiin saattaa tulla toisinaan viiveitä.

Kaupungin henkilövakuutukset kilpailutettiin vuonna 2022. Sivistystoimialan vakuutukset ovat ajantasalla ja vakuuttamistarpeita käydään säännöllisesti läpi. Kaupungin tasolla vakuutusohjeistus ja –neuvontatilaisuuksia järjestetään säännöllisesti. Sivistystoimialalla on nimetty omat vakuutusasioiden yhteyshenkilöt.

Toimialan riskiryhmä koordinoi riskien arviointi- ja hallintatyötä. Työryhmän tehtävänä on toimialakohtaisen riskienarvioinnin laatiminen sekä riskeistä raportointi ja jatkuvasti tapahtuva keskeisimpien riskien käsittely. Toimialan riskiryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2022 aikana ja toiminnan keskiössä oli kaupungin turvallisuuskulttuurin vahvistaminen. Tavoitteena on, että riskienarviointiprosessissa riskit tunnistetaan entistä paremmin läpileikkaavasti konsernitasolta perusyksikötasolle. Sivistystoimialan ja yksiköiden vuoden 2023 riskianalyysit päivitettiin vielä nykyisen, käytössä olevan toimintamallin mukaisesti. Sivistystoimialalla toiminnan riskien arviointi on jalkautettu perusyksikötasolle ja riskien hallinta on esihenkilöiden vastuulla. Jokaisessa yksikössä tehdään myös työturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen sekä arvioinnin seuranta ja raportointia. Lähitulevaisuuden tavoitteena on, että perusyksiköt laajentavat pelastussuunnitelmansa kattamaan myös turvallisuuden.

Henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota painottamalla varhaisen tuen keskustelujen merkitystä esimiestyössä, mutta keskustelujen käyminen sekä

kokonaisuuden seuranta johtoryhmätasolla on osoittautunut hankalaksi järjestelmän toimintaan liittyvien syiden johdosta.

Merkittävänä riskinä sivistystoimialalla on osaavan henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstön saatavuuden ja osaamisen turvaamiseksi on tehty henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat, jotka päivitetään säännöllisesti.

Vuoden 2022 alkupuolella sivistystoimialan toimintaan vaikutti edelleen koronapandemia. Normaalialta toimintaa jouduttiin rajoittamaan. Muun muassa liikuntatiloja oli suljettuina tai ko. tilojen käyttö oli rajoitettua tammi-helmikuussa. Tilanne aiheutti ylimääräistä työtä sekä hallinnossa että varsinaisessa toiminnassa. Henkilöstön sairauspoissaolot lisääntyivät alkuvuonna merkittävästi, ja lisäsivät sijaiskuluja. Edellä mainitun lisäksi toimialalle aiheutui ennakoimattomia lisäkustannuksia suoja-asujen ja puhdistustarvikkeiden hankinnoista sekä työterveyshuollon menoista.

Ukrainan sota alkoi helmikuussa 2022. Kriisi on aiheuttanut maailmanlaajuisesti ongelmia. Tuotteiden toimitusajat ovat pidentyneet ja hinnat ovat nousseet. Erityisesti sähkön hinnan nousun vuoksi on jouduttu sivistystoimialan toiminnoissa varautumaan mahdollisiin sähkökatkoihin talven 2022-23 aikana. Toimintaohjeet on laadittu, ja toiminnot pyritään turvaamaan ainakin lyhyiden sähkökatkojen ajan.

Koronapandemia ja Ukrainan sota aiheuttivat merkittävät ennakoimattomat lisäkustannukset ja osaltaan johtivat toimialan talousarviomäärärahojen ylittymiseen.

Organisaatioturvallisuuteen liittyen perusyksikköjen, koulujen ja päiväkotien pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. Esimiehille järjestetään säännöllisesti turvallisuuteen liittyvää koulutusta. Kriisitilanteisiin on varauduttu kouluttamalla esimiehiä mm. kriisiviestintään.

Toiminnan ja omaisuuden turvaamiseksi on varauduttu riittävillä vakuutuksilla. Lisäksi irtain omaisuus on vakuutettu kaupungin vahinkorahastossa.

Esa Kohtamäki
toimialajohtaja